

O pjesmarici Marijana Jajića

Sebastijan-Josip Golenić

(Nastavak)

Korizmene pjesme

Na početku ovog ciklusa stoji napisano: »Slide Pisme od prigorke Muke Isukerstove«. Napravljena je podjela. U prvom dijelu su obuhvaćene strogo korizmene pjesme, dok drugi sadrži obrede od Cvijetne nedjelje do Velike subote. Uz 17 korizmenih pjesama predviđeno je i 15 napjeva u koje je i uključena »Muka« za sole i zbor. Kao i ranije, Jajić sugerira mogućnost da se više tekstova može pjevati na jednu melodiju, npr. »Počima se strašna muka« piva se na napiv Misne Pisme: »Falu ćemo Bogu dati«. »O Isuse! daj mi suze« piva se također na napiv: »Ja virujem, ja se ufam«.

Primjećuje se da su ove pjesme relativno kratke; tako npr. »Rascviljena Majka« ima samo šest taktova.

S obzirom na sam tekst pjesama, neka bude samo usput spomenuto, da su gotovo sve intonirane »pasijski«, tj. isključivo naglašavaju muku i smrt Isusovu, kojoj je uzrok grijeh čovjeka, kao moćno sredstvo koje je prisililo Krista da trpi i umire, i teško je tu naslutiti jutro Isusova uskrsnuća. Takva je npr. »Počima se strašna muka«, koja se još i danas pjeva po nekim crkvama. Osim toga naglasak je stavljen na oplakivanje grijeha: »daj da gorko zaplačem i sve grihe oplaćem«, (»Isukrste ljubav tvoju«, str. 48), zatim »Daj mi tvoju muku pivat, požalena suza livat« (Daj mi tvoju, str. 49) »Nebo, zemlja, sve stvorenje, u jedan se ganu plač« (Nebo zemlja, str. 52). Uz pjesmu »Svi krtjani plaćite« stoji opaska: »(pjesma) koja se ne nahodi doduše u Vincu, ali jerbo je drugi malo poznata, napiv joj ovdje dat«. Možda je upravo toj popijevci autor Jajić, što je naravno teško ustanoviti.

Veoma su zanimljivi obredi Velikog tjedna. Iako su se inače obredi odvijali na latinskom jeziku, »Muka« kao središnji dio obreda Cvjetnice i Velikog petka, pjevala se na hrvatskom jeziku. Tu tvrdnju donosi i A. Vidaković u svom prikazu »Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u XIX vijeku« (izdanje CECILIJE, Zagreb 1945): »Za vrijeme mise pjevala se Muka GNIK po Mateju hrvatskim jezikom. Tako se isto pjevala muka Isusova po Ivanu na Veliki Petak. Za to je služio stari kajkavski pasional napisan u Zagrebu tokom XVIII stoljeća sa natpisom »Muka Gospona nassegga Jezussa Xusa« (ibid. str. 27). U prilog tome citiram inventar zagrebačkog samostana na Kaptolu iz god. 1721—1790. gdje pod naslovom »Inventarium chori« nalazi »Liber cantionum impressus croaticus« kao i »Passiones Dni croatico« (Inventarium cum melioratione, svežanj B-39, 242 stranice god. 1721—1790, str. 1). Nadalje Vidaković za gore spomenuti pasional kaže, da su se tim pasionalom služili zagrebački prebendari do 1875. god., a da je nakon toga kaptol povjerio prebendaru Stjepanu Rihtariću da preradi tekst iz kajkavskog narječja u štokavsko i da se tako pjevalo već 1877. god. (ibid. str. 27).

Jajićeva »Muka« nije kompletna s potpunim tekstom već donosi samo upute i načine kako treba pojedinu konkretno ostvariti. Tekst je na latinskom i hrvatskom (ikavskom) jeziku, za obrede koji prethode »Muci« koja je sama na hrvatskom.

Evo naslova »Muke«: »Način obćenii svetčano pivati Muku G. N. Isukersta na Cvitnicu ili veliki Petak«.

Primjeri za pojedine uloge:

Glav evanđeliste.

Mu-ka Gospodina naše - ga I - su - ker - - sta po Ma - thae - - -
 Ovo pado glas evanđeliste gdi Isus govori
 - - u. U ono vri - - me re - će I - sus u - če - ni kon - svo - - jim.

Iza »Muke« slijedi antifona »Zelus domus«, a iza njega Jeremijine tužaljke s opaskom: »I tako se isto ova SS tri Dana sva cvilenja Jeremina običajno pivaju, a po Preindelovu izvodi tihim Suglasjem prate«.

Evo i tog primjera:

Isus ovako piva:

Zna - - te da posli dva da - na va - zam ho - će bi - ti
 a ovako sveršuje glasom I - sus
 i sin čo - vi - čanski pridani bu - de - e da se pro - - pre
 Ovako piva mnoštvo.
 Ne u blagi dan da ne bu - - de buna u pu - tu.

Ovo je napiv Juđin

sto će - te me - ni da - ti a ja ću vam ga
 pri - da - ti? On jest derži - te nje ga.

Petar

I a - ko svi u tebi smutjeni bu - du ja se ništa neću smu - - tit.

Službenica

I ti s' I - su - som Ga - li - le - ja - nom bi - a - še.

Ovako se zaključuju posljednje riječi od S. Muke po Evanđelisti

A bi - aše on - di Ma - ria Manda - li - - - na
 i druga Ma - - ri - a si - de - će prema gro - bu.